

Istoria unei farmacii timișorene

Fragmente din manuscrisul *Egy temesvári gyógyszerár története*

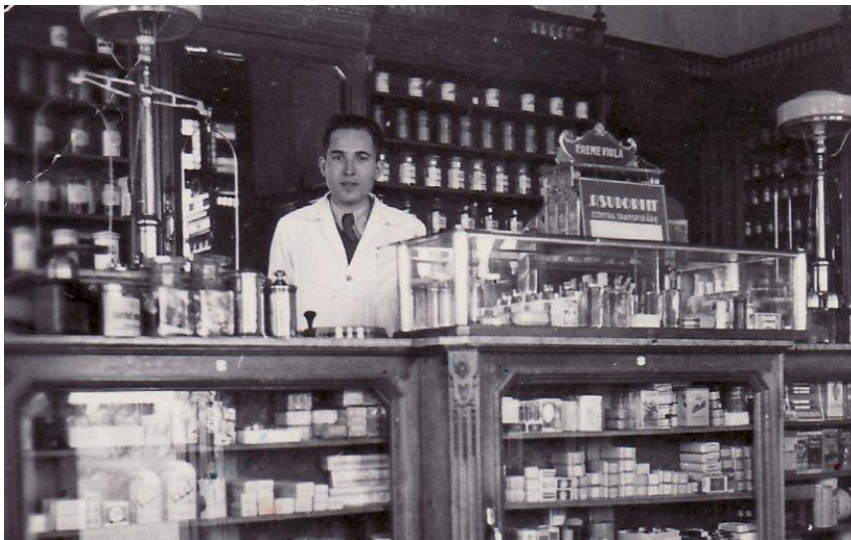
de farmacistul Tibor Weiss

În 1898 Ștefan Geml, fratele lui Iosif Geml care a devenit mai târziu primar, a primit autorizația să înființeze o farmacie la Timișoara, în cartierul Cetate. Farmacia "Arany Kereszt" (Crucea de aur), a 10-a din oraș, s-a deschis la colțul dintre strada Mercy și Piața Unirii, într-o casă din secolul 18. Tatăl meu, care obținuse diploma de farmacist la Budapesta în 1898, a cumpărat farmacia în 1907 de la văduva lui Ștefan Geml care a administrat-o în așa fel că a lăsat în urmă numai datorii. Doamna Geml și-a luat rămas bun de la tata cu cuvintele: "Poate un evreu va avea mai mult noroc decât soțul meu".

În 1910 clădirea a fost demolată și în locul ei s-a construit o clădire superbă cu trei etaje, în stil modern. (...)

În 1914, când a izbucnit primul război mondial, tata a fost recrutat, iar farmacia a fost condusă de Maszeletes József, scutit de serviciu militar. Faptul că în 1919 România a trecut sub administrație românească nu a adus schimbări fundamentale. Tatăl meu crescuse într-un sat românesc și vorbea românește.

Tibor Weiss în farmacia din Piața Unirii

În 1932 am obținut la Universitatea din Cluj diploma de farmacist, dar tata a hotărât să învăț toate chițibușurile meseriei la un alt specialist decât el. Timp de

trei ani am lucrat in farmacia lui Merkle Dezső și de abia în 1936 am ajuns să activez în farmacia familiei. Colaborarea cu tatăl meu a fost întotdeauna plăcută și fără frecșuri.

În timpul celui de-al doilea război mondial au început măsurile antisemite. La sfârșitul anului 1941 s-a numit un supraveghetor în fiecare farmacie proprietate evreiască. La noi a venit un tânăr farmacist român. Simțeam că se apropie sfârșitul. (...)

Nu ne-a surprins că în 23 aprilie 1942 tuturor farmaciștilor evrei li s-a retras autorizația. Nu era o expropriere totală, trebuia să predăm cu un inventar marfa și localul, dar nu mobilierul. (...)

În 23 august 1944 România a întors armele și s-a alăturat Aliaților în lupta împotriva Germaniei naziste. Ca urmare, măsurile antisemite au fost abrogate și totuși a durat șapte luni până tata a reprimis farmacia. (...) Tata era grav bolnav și în ianuarie 1946 a murit. Eu am primit autorizația fără probleme. (...)

În iunie 1948 guvernul a naționalizat băncile, fabricile și institutele de asigurări. Știam că în curând va veni rândul farmaciilor și am început să lichidez stocul. În 2 aprilie 1949 s-au naționalizat toate farmaciile din orașe, cele din sate au urmat mai târziu. (...) Acțiunea de naționalizare a avut un aspect interesant. Farmaciștii care erau membri de partid au fost convocați seara la centrul Partidului Comunist, reținuți până dimineața și de abia atunci li s-a spus despre ce este vorba. Îmi închipui că ei și familiile lor au petrecut o noapte de groază.

Din 48 de farmacii la Timișoara au rămas 15, printre care și a mea. A devenit farmacia de stat numărul 1. Eu am fost numit șeful unei alte unități și astfel, după 42 de ani, legătura familiei noastre cu farmacia "Arany Kereszt" a încetat. După căderea lui Ceaușescu speram să primesc despăgubiri. Dimpotrivă, statul român a vândut farmacia expropriată abuziv. (...)

15 decembrie 1998

48 fenevisek jehikaból 15 maradt, köztük az enyém is. Az egyes asszóni állami szupervizetó volt. En egy asszóni szupervizetó lett a kinevezése és ezzel 42 év után családunknak minden kárpadozó megzúnt az „Arany kereszt” szupervizetóval. Ceaușescu bukása után semiben jövekkelt kapni, lehetett az történet, hogy a jogtalanul elvett jehikát a román állam elalta. Így az enyém is csak „Hygea” néven magánkézben működött. 1998 végéig még reméni nem történt az eredeti tulajdonosok jogainak elismerése.

1998. dec. 15.

Weiss Tibor